gemeente Noordwijk

Aan de leden van de gemeenteraad

Voorstraat 42
2201 HW Noordwijk

Postbus 298
2200 AG Noordwijk

T +31 (0)71 36 60 000

gemeente@noordwijk.nl
www.noordwijk.nl

Noordwijk, 20 januari 2023

Zaaknummer : 384984
Behandeld door : [redacted]
Verzenddatum : 20 januari 2023

Onderwerp : Stand van zaken motie inzake energiekosten maatschappelijke organisaties en verenigingen

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de raad van 29 november jl is een motie van de Leden Duivenvoorde (CDA) e.a. over energiekosten maatschappelijke organisaties en verenigingen met zeer ruime meerderheid aangenomen. Zoals toegezegd komen we met deze raadsinformatiebrief voor eind januari bij u terug. Deze bevat een stand van zaken van de maatregelen die er al genomen worden.

Naast de stand van zaken die u in de bijlage aantreft, is ons voorstel om in de commissie BME van 7 februari a.s. nader met de commissie van gedachten te wisselen over de ondersteuning op het gebied van de energiekosten voor maatschappelijke organisaties en verenigingen, en aanvullend voor ondernemers.

Het energiebeleid, de stijging van de energieprijzen en het inzetten van maatregelen valt onder de verantwoordelijkheid van het rijk. Om keuzes te kunnen maken in wat we als gemeente Noordwijk aanvullend kunnen doen is een inventarisatie uitgevoerd naar energiearmoede en inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Zorginstellingen of scholen van voortgezet of hoger onderwijs vallen buiten deze inventarisatie. Besturen van zorginstellingen, zoals van verpleeghuizen, zijn vaak door hun omvang verdeeld over een groter gebied en hebben een andere bekostigingsstructuur. Hun situatie ten aanzien van energierekeningen, gedrag en verduurzaming verloopt in eerst instantie via het ministerie van VWS. Iets dergelijks geldt voor voortgezet of hoger onderwijs. Schoolgebouwen van het basisonderwijs vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en zijn opgenomen in het verduurzamingplan van de gemeente.

Verder is het begrip “energiearmoede” gedefinieerd. In de bijlage bij deze raadsbrief informeren wij u over die definiëring, wat dit betekent voor inwoners, ondernemingen en maatschappelijke instellingen, en welke ondersteuning aan elk van de drie groepen al wordt gegeven of kan worden ingeroepen. Ook gaan we in op de stand van zaken met betrekking tot de mogelijkheid een noodfonds in te richten voor verenigingen en maatschappelijke organisaties, alsmede voor ondernemers en welke financiële mogelijkheden daarvoor zijn.

De genoemde groepen aan maatregelen worden in de komende weken nog uitgewerkt.
In de commissie BME van 7 februari krijgt u nog een nadere toelichting en kunnen we verder van gedachten wisselen over de verschillende maatregelen.

Wij gaan ervanuit u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd en zien uit naar een verdiepend gesprek in de commissie BME van 7 februari a.s.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Noordwijk

Mw. E.M. Overzier
secretaris

Mw. W.J.A. Verkleij
burgemeester

BIJLAGE

Inventarisatie naar energiekosten en energiearmoede en de betekenis voor Inwoners, maatschappelijke instellingen, verenigingen en ondernemers van de gemeente Noordwijk

Bijlage bij raadsinformatiebrief Energiekosten en energiearmoede,

dd. 20 januari

1. Inleiding 4
2. Definiëring en afbakening energiearmoede 4
3. Wat betekent dit voor Noordwijk? 6
4. Welke maatregelen zijn er? 7
   4.1 Inwoners 7
   4.2 Noordwijkse ondernemers 9
   4.3 Noordwijkse maatschappelijke instellingen en verenigingen 11
5. Mogelijkheden voor aanvullende maatregelen 13
   5.1 Extra communicatie: wegwijzers 14
   5.2 Actieve ondersteuning door wegbereiders 14
   5.3 Fonds voor energiekosten verminderende maatregelen 15
   5.4 Budget ter ondersteuning van aanpak energiekosten 15

1. Inleiding

Naar aanleiding van de hoge energiekosten en naar aanleiding van de aangenomen motie van de Leden Duivenvoorde (CDA) e.a. over energiekosten van maatschappelijke organisaties en verenigingen, is een inventarisatie uitgevoerd naar energiearmoede. Inzichtelijk is gemaakt wat dit betekent voor Noordwijk. Allereerst wordt het begrip gedefinieerd, en vervolgens wordt ingegaan op wat dit betekent voor de inwoners, de ondernemingen en de maatschappelijke instellingen en verenigingen. Per groep wordt er inzichtelijk gemaakt wat er op dit moment aan ondersteuning wordt geboden. Vervolgens wordt verkend wat er aanvullend nog mogelijk is.

2. Definiëring en afbakening energiearmoede

Energiearmoede (het niet kunnen rondkomen door hoge energiekosten) kan zich voordoen als er bij de *houder van een energiecontract* een combinatie is van een laag inkomen/omzet en een hoge energierekening. Een oorzaak van een hoge energierekening kan te maken hebben met het type woning/gebouw (hoge energielabel: C tot en met G), met het gedrag van de bewoner(s)/ondernemer/vereniging, met intensief energiebenodigde productiemiddelen en een combinaties van deze factoren.

Ten aanzien van inwoners, deels in de geest toepasbaar op maatschappelijke instellingen en ondernemers:
In de TNO-analyse[1] en later door VNG bewerkt, worden elementen benoemd die de energie-armoede zichtbaar maken:

1. Laag inkomen, hoog verbruik: het percentage huishoudens in een buurt dat een laag inkomen heeft en een hoog gasverbruik
2. Energiequote: het percentage huishoudens in een buurt dat 8% of meer van het inkomen kwijt is aan de energierekening
3. Financiële draagkracht: de financiële bezittingen van huishoudens met een koopwoning.

In definities van onder meer TNO/VNG spelen energie labels een rol om aan te geven hoe energiezuinig woningen of gebouwen zijn. Ook geeft de indeling (A tot en met G) in die labels aan wat er nog aan woning of aan het gebouw moet gebeuren om energiezuiniger te zijn. Dit betekent dat niet alleen het inkomen of de omzet relevant zijn in combinatie met de hoge energiekosten, maar ook of er een *reservevermogen* beschikbaar is om investeringen te kunnen doen om een energiezuiniger woning/gebouw te krijgen. Indien de energiekosten hoog blijven, maken de mogelijke inzet van die investeringen verschil.

Verder maakt het verschil of je *eigenaar* bent van een woning/gebouw of *huurder/gebruiker* van een gebouw én eigenaar van het energiecontract. Deze laatste kan met het eigen gedrag en met kleine energiebesparende maatregelen invloed uitoefenen op de kosten van de energie. Een belangrijk verschil op de energiekosten komt met de verduurzaming van het pand. En daar gaat de eigenaar over. Label C en beter (B en A) is doorgaans het beoogde doel. De twee woningcorporaties van Noordwijk zijn daar actief mee. Voorzover woningen nog niet op Label C of beter zitten zijn er plannen om deze tot 2050 te verduurzamen.

Houders van energiecontracten moeten wel *in staat zijn* om de energiebesparende maatregelen te kunnen aanbrengen. Soms kan dat problematisch zijn vanwege in de persoon gelegen factoren,

[1] TNO 2021 P10507 Werken aan een inclusieve energietransitie, 12 APRIL 2021, pag.

soms kan dat te maken hebben met het specialistische warmtesysteem dat in een gebouw is aanwezig is waarvoor inzicht moet worden verkregen om relatief kleine aanpassingen te kunnen aanbrengen.

Specifiek voor ondernemers spelen ook de volgende elementen een rol:

- Het gebruik van relatief energie-intensieve productiemiddelen in het productieproces (bakkers) is door de ondernemers lastig te beïnvloeden, maar heeft wel een bepalend effect op wat er aan budgettaire ruimte overblijft.
- Seizoensgebonden strandpaviljoenhouders zijn beperkt in het kunnen nemen van verduurzamende maatregelen. Hier staat tegenover dat zij in de wintermaanden geen energiekosten hebben voor deze paviljoens. Ook voor horecaondernemers die in belangrijke mate afhankelijk zijn van overdekte terrassen, geldt dat zij beperkt zijn in het kunnen nemen van verduurzamingsmaatregelen.

Een eenmalige bijdrage kan deze situaties indien de energiekosten hoog blijven tijdelijk verlichten, maar heeft geen blijvend effect.

Om de stijging neerwaarts te beïnvloeden gaat er per 1 januari 2023 *een prijsplafond* gelden. Het prijsplafond is voor alle kleinverbruikers Kleinverbruikers zijn consumenten en zakelijke klanten met een elektriciteitsaansluiting van maximaal 3 x 80 Ampère, of een gasaansluiting met maximaal 40 m3 per uur. Naast huishoudens gaat het om zzp'ers, winkels, verenigingen, kleine maatschappelijke organisaties en een deel van het kleine mkb.

3. Wat betekent dit voor Noordwijk?

In de voorbereiding van een noodfonds Energiemaatregelen als uitwerking van de motie Lid Duivenvoorde over energiekosten voor maatschappelijke organisaties en verenigingen zijn in voorbereidende gesprekken alle voorgaande aspecten aan de orde geweest. Met diverse collega's van de gemeente Noordwijk, woningcorporaties en vertegenwoordigers van ondernemers, culturele instellingen, kerk- en geloofgenootschappen en verenigingen zijn gesprekken gevoerd waaruit een diversiteit aan problematiek blijkt, de aanzienlijke verhoging van de energiekosten soms een hoofdrol speelt en waaruit een aantal actielijnen zichtbaar worden:

a. De energiearmoede in Noordwijk kan in eerste instantie het snelst en direct aangepakt worden door de houder van het energiecontract door aanpassing van het eigen gedrag en met relatief kleine eenvoudige energiebesparende maatregelen. Daarbij hoort ook het bekijken van het eigen energiecontract en het nagaan van eventuele slimmere afsluitmogelijkheden. De mensen zijn zich hiervan bewust, maar ervaren belemmeringen of moeten nog een bewustwordingsproces doormaken. Noordwijk zet hier al op in via onder meer energiecoaches voor groepen van inwoners, en MKB-transitieloket voor ondernemers en ZZP-ers binnen de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk. Aanvullende voorlichting en informatievoorziening gericht op bewoners, maatschappelijke organisaties, eigenaren van panden langs diverse groepen, ondernemers en maatschappelijke instellingen kan deze winter reeds worden ingezet.
b. De energiearmoede in Noordwijk kan zich voordoen op de korte termijn, maar ook op de langere termijn indien de energieprijzen hoog blijven. Op de korte termijn (in ieder geval tot en met 2023) zijn er financiële maatregelen genomen (zoals de tegemoetkoming energiekosten en het aanstaande prijsplafond voor energiecontracten). Het is nog onduidelijk hoe het prijsplafond uitpakt voor (welke) houders van energiecontracten. Daarbij, indien de energiekosten na 2023 hoog blijven, is op dit moment niet goed te overzien welke opties er nog genomen gaan worden voor verdere direct financiële hulp. Wel weten we dat onder invloed van de energiecrisis de bereidheid om zelf maatregelen te nemen enorm is toegenomen. Door de ontstane situatie kunnen we Noordwijkse houders van een energiecontract tevens eigenaren nog meer en actiever onder de aandacht brengen van de beschikbare subsidies en leningen (rijk, prov, gem via het duurzaam bouwloket) om maatregelen te nemen. Ook kunnen we particulier verhurende eigenaren wijzen op deze subsidies en leningen. Belangrijk voor het vertrouwen is dat voor de komende jaren voor de leningen en subsidies wel voldoende budget blijft gereserveerd.
c. De energiearmoede kan worden beïnvloed door het nog meer stimuleren van het nemen van duurzame en fundamentele maatregelen. Deze hebben voorbereiding nodig hebben, vergen een hogere investering en moeten door de eigenaar van woningen/panden worden gerealiseerd. Niet iedereen is daar direct toe in staat of heeft niet de juiste kennis om goed in te kopen. Het bieden van ondersteuning voor inzet van professionele hulp kan de stap naar het realiseren verkleinen. Dat kan voor inwoners, maar ook voor ondernemers en maatschappelijke organisaties en verenigingen. De Noordwijkse woningcorporaties hebben verduurzamingsplannen op de nog te verduurzamen woningen. Die plannen moeten voor 2050 zijn gerealiseerd.
d. De energiearmoede in Noordwijk kan ten slotte ook worden beïnvloed door financiële bijdragen vanuit de gemeente. De ontvanger kan daarmee geholpen zijn. Vaak zal dit maatwerk zijn en volgen nadat de hierboven genoemde maatregelen zijn ingezet of verkend.

4. Welke maatregelen zijn er?

In Noordwijk worden al in de breedte maatregelen genomen die gericht zijn om mensen te ondersteunen bij de hoge kosten van levensonderhoud, als ook om te ondersteunen bij de verduurzaming. Daarnaast heeft het rijk ook verschillende maatregelen om de verduurzaming te stimuleren. Deze maatregelen staan hieronder toegelicht voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen (waaronder welzijnsinstellingen, culturele instellingen, binnen- en buitensportverenigingen, muziekverenigingen en kerk- en geloofsgenootschappen).

4.1 Inwoners

Er is veel. De vraag is of elke inwoner 'door het bomen het bos nog kan zien' en of ze de juiste ondersteuning kunnen vinden. Met urgentie gaan we bewoners informeren over de reeds bestaande maatregelen, waar zij die kunnen vinden en wat er voor nodig is om er gebruik van te maken. Een informatiecampagne wordt voorbereid, waarbij verschillende boodschappen, voor verschillende bewonersgroepen essentieel zijn. Ook worden jongeren benaderd om hen te informeren over effect van gedrag en van inzet van kleine maatregelen, als ondersteuning bij het bereiken van hun ouders. Hieronder treft u de maatregelen aan.

Inwoners	**Specificering groep**	**Start**	**Opmerkingen:**
Financiële ondersteuning + gericht op gedragsbeïnvloeding en nemen van kleinere maatregelen Prijsplafond voor energie per 1-01-23:	Voor alle huishoudens met een energiecontract	Start 2023	GAS: het maximale tarief € 1,45 per kuub tot een verbruik van 1.200 kuub, Elektriciteit: het maximale tarief wordt verlaagd tot € 0,40 per KWh en het maximale verbruik verhoogd tot 2.900 kW
Financiële ondersteuning: Tegemoetkoming Energiekosten € 1.300,-- per huishouden per jaar.	Huishoudens met een lager inkomen dan 130% van het sociaal minimum (2022)	Voor het jaar 2022, reeds 1.539 toekenningen en nog 106 aanvragen in behandeling (9 januari 2023)	Voor 2023 moet de voorwaarden en daarmee de doelgroep nog worden vastgesteld.
Financiële ondersteuning Te Tegemoetkoming Energiekosten € 1.300,-- per huishouden per jaar als maatwerk	Huishoudens met een hoger inkomen dan 130% van het sociaal minimum (2022)	Voor het jaar 2022 zijn 15 aanvragen ISD Breed ontvangen (9 januari 2023).	Voor 2023 moet de voorwaarden en daarmee de doelgroep nog worden vastgesteld.
Financiële ondersteuning: **Noodfonds** voor armoedebestrijding, Bedoeld om snel te ondersteunen.	Voor inwoners met o.m. een inkomen hebben tot 120% van het sociaal minimum met onder meer een zelfstandige	Bestond al.	Bijdrage van maximaal € 1.500,--. Wordt verleend als de noodsituatie niet kan worden opgelost door enige andere regeling, voorziening of bijdrage.

	woonruimte en een inkomen tot 120 % van het sociaal minimum.		
Gedragsbeïnvloeding en het nemen van kleine maatregelen Energiecoaches		Gestart in 2021 en zijn momenteel 13 coaches	Voor doel opgeleide vrijwilligers
Gedragsbeïnvloeding en het nemen van kleine maatregelen Extra energiecoaches in gesprek met meerdere doelen en de uitgifte van een energiebox met diverse middelen om energie te besparen (250,-- per box)	Gericht op huishoudens met uitkeringen + groep die zich meldt en voldoet aan criterium 130 % van het sociaal minimum	Per februari 2023 nog 6 + 2 coaches extra = 18	Voor doel opgeleide vrijwilligers
Algemeen Informatievoorzieningspunt (via website en persoonlijk contact) over alle maatregelen en subisidiemogelijkheden die er zijn in Noordwijk	Gericht op alle inwoners, maatschappelijke instellingen per adres inzichtelijk gemaakt		www.duurzaambouwloket.nl/Noordwijk
Verordening duurzaamheidssubsidie Noordwijk 2020	Voor woningeigenaren (en VVE's)	In 2018 gestart	Regeling gem. Noordwijk De aanvraagprocedure wordt aangepast: vooraf én achteraf aanvragen van subsidie wordt mogelijk (uitgevoerd door Stimuleringsfonds Volkshuisvesting – SVn)
Verordening Duurzaamheidslening Noordwijk 2020	Voor woningeigenaren (en VVE's)	In 2018 gestart	Revolverende regeling gem. Noordwijk (uitgevoerd door Stimuleringsfonds Volkshuisvesting – SVn)
Flankerende maatregelen: Schuldhulpverlening, vroegsignalering, en bijzondere bijstand, voorkomen huisuitzettingen			Eerste signaal van woningcorporaties, zorgverzekering, energiebedrijven, 1 maand achterstand

Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE) Landelijke regeling	Voor woningeigenaren	Geldt voor 2023 en loopt door tot 2030	In 2023 is € 350 miljoen beschikbaar voor zonneboilers, (hybride) warmtepompen, isolatiemaatregelen, aansluitingen op een warmtenet en een elektrische kookvoorziening. Jaarlijks komt er een nieuw budget beschikbaar. De ISDE-subsidie loopt door tot 2030. Aanvragen bij RVO
Energiebespaarlening (ook VVE's) en energiebespaarhypotheek Landelijke regeling	inclusief voor eigenaar-bewoners met beperkte leenruimte die kunnen sinds 1 november 2022 nu ook op een verantwoorde manier geld lenen voor hun energiebesparende maatregelen		bij het Nationaal Warmtefonds,

4.2 Noordwijkse ondernemers

De situatie voor sommige ondernemers is nijpend. Na een intensieve corona-periode waarin reserves zijn opgebruikt, inflatie en dientengevolge stijgende huurprijzen, zijn de hoge energiekosten de volgende externe omstandigheid waar ondernemers ongevraagd mee te maken krijgen. De verwachting is dat kleinere ondernemers die werken met intensief energie verbruikende machines/apparatuur te maken krijgen met een aanzienlijk kostenstijging die mogelijk niet te dragen is. Gedacht wordt aan bakkers2), aan andere kleine intensief energie-gebruikende productiebedrijven (zoals brouwerijen, koffiebranders) en de kleinere natte horecabedrijven, waaronder strandpaviljoenhouders. Een deel van deze groep ondernemers heeft bovendien in de afgelopen twee jaar in de coronaperiode hun reserves opgebruikt. Ook de situatie voor hotelondernemers en overige horecaondernemers wordt nijpend. Een horecaonderneming die normaal gesproken een energierekening heeft van € 100.000 ziet deze rekening stijgen naar € 300.000. Deze enorme verhogingen zijn op geen enkele wijze op te vangen door omzetstijgingen te realiseren of kostenbesparingen door te voeren. Uit de energie-enquête die Koninklijke Horeca Nederland recent onder haar leden uitvoerde, blijkt dat 54% aangeeft de kosten niet door te kunnen berekenen en 43% slechts gedeeltelijk. Deze enorme verhogingen gelden ook voor ondernemers als boeren en tuinders,

[2] brief min van EZ, 9 november '22, brief aanpassing energie-intensiteit TEK-regeling

waaronder specifiek de bollentelers. Sommigen hebben gekozen om in te zetten op het telen van producten die minder energie vragen.

Voor een bepaalde groep winkeliers en een deel van de mkb gaat per 1 januari 2023 een prijsplafond gelden. Dit prijsplafond geldt naast alle huishoudens ook voor ondernemers met een kleinverbruiksaansluiting. Daarnaast kunnen bepaalde ondernemers de Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief MKB in het 1e kwartaal van 2023 aanvragen. In reactie op de wens van het EZ om stapeling van regelingen heeft de gemeente Noordwijk bij dit ministerie bepleit dat ondernemers aanspraak moeten kunnen maken op de voor hen meest gunstige regeling.

Er is op regionaal niveau een "Transitieloket Bedrijfsleven Bollenstreek" ingericht. Deze is bedoeld om de energietransitie-opgave door het bedrijfsleven te ondersteunen. Door communicatie gericht op bewustwording en handelingsperspectief, via gericht advies, hulp bij subsidieverwerving en ondersteuning bij de realisatie. Vanaf de start zal worden nagegaan welke vragen gesteld werden, waar behoefte aan is en hoe vindbaar het zgn. loket is.

Ondernemers	**Specificering groep**	**Opmerkingen**
INFORMATIE EN ONDERSTEUNING: "Transitieloket Bedrijfsleven Bollenstreek, Een regionaal initiatief met Hillegom/Lisse/Teylingen, geen fysiek loket.	Alle ondernemers van Noordwijk. Start in 2023 en om bekendheid te krijgen worden 20 bijeenkomsten georganiseerd. Bedoeld om te informeren en actief te ondersteunen.	Twee jaar gesubsidieerd. Met mogelijkheden om specifieke lokale behoeften/accenten met aanvullend budget toe te voegen
KOSTENREDUCTIE EN GEDRAGSBEINVLOEDING: Prijsplafond (per 2023)	Voor gebruikers met een kleingebruiksaansluiting: naast huishoudens gaat het om **zzp'ers, winkels**, verenigingen, kleine maatschappelijke organisaties en **een deel van het kleine mkb**	GAS: het maximale tarief € 1,45 per kuub tot een verbruik van 1.200 kuub, Elektriciteit: het maximale tarief wordt verlaagd tot € 0,40 per KWh en het maximale verbruik verhoogd tot 2.900 kW
FINANCIËLE TEGEMOETKOMING Energiekosten energie-intensief (TEK)	Naar verwachting kunnen aanvragen in het 1e kwartaal van 2023 en is bedoeld voor het energie-intensieve mkb (7% van de omzet, < 250 p/50 milj omzet), zoals bakkers, in financiële problemen gekomen. Zij ontvangen een compensatie van 50% van de gestegen energiekosten, met een maximumvergoeding van € 160.000.	Noordwijk heeft in samenwerking met wethouders Economie Duin- en bollenstreek een brief gestuurd naar minister van EZ over zorg hierover en met verzoek om o.m. hulp die gericht is op snellere actie, het bieden van maatwerk.

	Indien geen aanspraak, dan is uitstel van belasting een optie. Het rijk laat nog de voorwaarden weten.	
FINANCIËLE ONDERSTEUNING: Duurzaamheidssubsidie (= SDE ++) Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++).	Deze regeling is voor bedrijven en non-profitorganisaties ; wordt ingezet voor grootschalig duurzame (hernieuwbare) energie produceren? Of toepassing CO2-verminderende technieken	Subsidie 2023 met een budget voor warmteprojecten en projecten met energie (waterstof en groen gas)
FINANCIËLE ONDERSTEUNING: Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)	Voor zakelijke gebruikers Zakelijke gebruikers zijn bedrijven, woningcorporaties, verenigingen, VvE's, overheden en particuliere verhuurders	In 2023 is € 350 miljoen beschikbaar voor zonneboilers, (hybride) warmtepompen, isolatiemaatregelen, aansluitingen op een warmtenet en een elektrische kookvoorziening. Jaarlijks komt er een nieuw budget beschikbaar. De ISDE-subsidie loopt door tot 2030. Aanvragen bij RVO
Fonds energiebesparing huursector	Voor woningeigenaren die meerdere (min 5) woningen particulier verhuren	woningen in zowel onder als boven de liberalisatiegrens) is er een Fonds energiebesparing huursector (FEH).

Sommige ondernemers hebben behoefte aan een meer actieve ondersteuning om die na een gericht advies ook uitgevoerd te krijgen, zonder veel eigen tijd daarmee kwijt te zijn. Vooral kleinere ondernemers zijn onvoldoende thuis in subsidieregels en aanvragen. In gesprekken met ondernemers over de situatie ten aanzien van energiekosten wordt meegegeven dat de gemeente in structurele zin na zou kunnen gaan, hoewel de gemeente in de regio de laagste onroerendezaakbelasting hanteert, of lokale belastingen iets kunnen worden verlaagd, alsook het verminderen van de bureaucratische regels bij vergunningsaanvragen. Binnenkort start het regionaal initiatief van het transitieloket. Dit loket heeft tot doel om regionale ondernemers te informeren en actief te ondersteunen bij de energietransitie. Apart wordt hier genoemd de woningeigenaren die particulier verhuren.

4.3 Noordwijkse maatschappelijke instellingen en verenigingen

Onder de Noordwijkse maatschappelijke instellingen en verenigingen vatten we de welzijnsinstellingen, culturele instellingen, binnen- en buitensportverenigingen en muziek- en andere verenigingen, als ook kerk en geloofsgenootschappen. Deze instellingen hebben gemeen dat zij voor

de Noordwijkse samenleving van groot belang zijn, voor het lichamelijk en geestelijk welzijn, voor onderlinge verbondenheid en sociale cohesie.

De maatschappelijke organisaties worden gesubsidieerd, of bestaan van lidmaatschapsgelden, giften of verkoop van kaarten, of combinaties. De situatie kan voor elk van deze instellingen om verschillende redenen nijpend zijn. Om te bepalen waar verantwoordelijkheden liggen, zijn steeds de volgende vragen van belang:

a. is de instelling houder van het energiecontract? En is die in staat om energiebesparende maatregelen te nemen?
b. is de instelling eigenaar van het pand? Zo nee, wie wel en heeft die eigenaar voldoende mogelijkheden voor verduurzaming?

Daar waar de gemeente Noordwijk eigenaar is van een object zoals een zwembad, gymzaal, theater, buurthuis of sportveld is er reeds aandacht voor verduurzaming en zijn of worden maatregelen getroffen. Zo zijn de sportcomplexen voorzien van zonnepanelen en zijn de velden op de sportparken voorzien van Ledverlichting.

Voor sportverenigingen met een eigen clubhuis zijn er zowel gemeentelijke als landelijke subsidies en leningen beschikbaar om klimaatbestendige maatregelen te kunnen nemen. 5 sportverenigingen maken daar gebruik van. Noordwijk heeft in dit kader een samenwerkingsverband met *Green2live*.

Kerkgemeenschappen hebben in het algemeen een voorliggend aandachtspunt dat samenhangt met het verminderen van de leden en dus inkomsten en het kunnen dragen van de kosten van kerkgebouwen. De energiecrisis maakt dit nog duidelijker.

Het zo breed mogelijk informeren over kleine energiebesparende maatregelen en op gedrag direct aan het begin van 2023 helpt bij het beheersbaar houden van de kosten. Verdere ondersteunende maatregelen in kennis over mogelijke maatregelen zijn nodig. Soms kan dat een financiële vergoeding zijn om geringe energiebesparende kosten te kunnen dekken, soms kan dat ondersteuning zijn die gericht is op zelf te nemen energiebesparende maatregelen of een combinatie daarvan.

Maatschappelijke en cultuur organisaties, verenigingen en geloofs- en kerkgenootschappen	Doelgroep	Algemene opmerkingen
Prijsplafond	Voor gebruikers met een kleingebruikersaansluiting: naast huishoudens gaat het om zzp'ers, winkels, **verenigingen, kleine maatschappelijke organisaties** en een deel van het kleine mkb	GAS: het maximale tarief € 1,45 per kuub tot een verbruik van 1.200 kuub, Elektriciteit: het maximale tarief wordt verlaagd tot € 0,40 per KWh en het maximale verbruik verhoogd tot 2.900 kW
FINANCIËLE TEGEMOETKOMING Energiekosten energie-intensief (TEK)	De TEK Is ook toegankelijk voor stichtingen, culturele instellingen en semipublieke instellingen die voldoen aan de voorwaarden van de regeling.	Voor energie-intensieve instellingen en organisatie die veel energiekosten gebruiken. (energiekosten minimaal 7% bedragen van de omzet bedragen (intensiteitstoet)).

Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (Dumava)	Voor cultuurinstellingen, religieuze instellingen, overige gebouwen met een publieksfunctie, zoals een stichting, vereniging, peuterspeelzaal, buurthuis of gemeenschapscentrum	Regeling is voor 2022 overtekend. RVO roept iedereen op om aanvraag te doen in januari 2024, want dan nog een keer open.
Duurzaamheidsubsidie Beleidsregel subsidie klimaatbestendige maatregelen sportverenigingen gemeente Noordwijk 2022-2023 sportverenigingen met een eigen clubhuis (subsidie Noordwijk)	sportverenigingen met een eigen clubhuis	1/3 van de investering onder voorwaarde dat 1/3 vanuit het Rijk (BOSA subsidie) wordt gefinancierd.
Subsidieregeling BOSA 2023 Sportsubsidie.nl (alleen nog in 2023)	Voor sportverenigingen met een eigen clubgebouw	Ook met terugwerkende kracht Een van de voordelen van de BOSA is dat je zowel subsidie kunt aanvragen voor kosten die je van plan bent om te gaan maken (dan heb je offertes nodig), maar je kunt ook achteraf subsidie aanvragen voor kosten die je al hebt gemaakt. Daarbij geldt dat je een aanvraag kunt doen voor kosten van activiteiten die tot 12 maanden geleden zijn uitgevoerd. Bij een aanvraag met terugwerkende kracht moet je facturen en betaalbewijzen van facturen boven de € 1.000 overleggen.
Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)	Voor zakelijke gebruikers Zakelijke gebruikers zijn bedrijven, woningcorporaties, verenigingen, VvE's, overheden en particuliere verhuurders.	In 2023 is € 350 miljoen beschikbaar voor zonneboilers, (hybride) warmtepompen, isolatiemaatregelen, aansluitingen op een warmtenet en een elektrische kookvoorziening. Jaarlijks komt er een nieuw budget beschikbaar. De ISDE-subsidie loopt door tot 2030. Aanvragen bij RVO

5. Mogelijkheden voor aanvullende maatregelen

Uit de hiervoor beschreven inventarisatie volgt niet eenduidig dat er behoefte zou zijn aan één type maatregel. Er zijn nu voor bepaalde groepen financiële mogelijkheden om de grootste lasten aan te pakken of af te toppen. Die gelden voor 2023. De periode na 2023 is onzeker. Op de langere termijn zijn voor elke energiegebruiker verduurzamingsmaatregelen nodig om de energiekosten structureel

aan te pakken. Op dit moment kennen we echter de instelling of de ondernemer niet die buiten de kaders van deze financiële maatregelen vallen, noch kennen we de omvang van hun problematiek, of weten wij niet of zij in staat zijn om duurzame maatregelen te nemen om hun energieproblemen op de lange termijn aan te kunnen. Bovendien weten we nu niet hoe de energieprijzen zich in de komende tijd gaan ontwikkelen.

Dit inzicht is nodig om te kunnen bepalen of en welke ondersteuning helpend genoeg is. De signalen die we nu kennen, vermoeden ernstige gevolgen die zich ook op de korte termijn kunnen gaan voordoen.

Tegen deze onzekere achtergrond weet Noordwijk een aantal elementen wel. We weten dat extra communicatie kan helpen, dat extra praktische ondersteuning bij het vinden van de juiste (subsidie)maatregelen of verduurzamingspotjes kan helpen en we weten dat kleinere ondernemers gebaat zijn bij praktische ondersteuning. We weten dat maatwerk nodig is. Om deze redenen zien we de volgende groepen maatregelen op de korte termijn als noodzakelijk:

1. Extra communicatie: wegwijzers
2. Actieve ondersteuning door wegbereiders
3. Fonds voor energiekosten verminderende maatregelen, inclusief praktische ondersteuning bij het toepassen van deze maatregelen

Tenslotte zijn er budgettaire mogelijkheden om extra maatregelen te financieren.

5.1 Extra communicatie: wegwijzers

Voor de inwoners geldt dat meer informatie helpt bij het vinden van de juiste maatregelen. Voor ondernemers en maatschappelijke organisaties geldt dat de eigen energiesituatie en wat er nodig is afhankelijk is de eigen persoonlijke situatie. Ook voor hen is het nodig om goed te weten wat er mogelijk is. Verder is het belang van het benadrukken van kleine energiebesparende maatregelen en gedragsaanpassingen de moeite waard. Weten alle partijen, instellingen die maatregelen die op korte termijn gelden te vinden? Kunnen zij ondersteuning gebruiken bij de inzet van die maatregelen, zijn zij in staat om kleinere energiebesparende maatregelen te nemen en zijn zij in de positie en in staat om te kunnen verduurzamen, of is financiële ondersteuning de wijze waarop zij geholpen zijn? Hen actief informeren en een vraagbaak zijn voor deze partijen helpt bij vinden van de juiste maatregelen. Deels wordt dit ondervangen door het transitieloket. Deels kan er extra communicatie aan toegevoegd worden.

5.2 Actieve ondersteuning door wegbereiders

Vervolgens zijn grotere maatregelen afhankelijk van de situatie van ondernemer en instellingen. Uitgangspunt is dat de energiecontracthouder primair de verantwoordelijke partij is. Ondersteunen bij het vinden van de juiste wegen kan de gemeente actief aanbieden. Bovendien kan de gemeente maatwerkondersteuning actief aanbieden. Gedacht kan worden aan het ondersteunen bij het gezamenlijk inkopen van zonnepanelen of andere energiebesparende maatregelen. Winkeliers en andere kleinere ondernemers hebben daarvoor niet veel tijd en inzicht beschikbaar. Advisering en wegbereiding kan worden ingekocht bij het transitiebureau; eventueel in samenwerking met de ondernemersorganisaties. Voor instellingen en verenigingen gaan we na of de energiecoaches ingezet kunnen worden om instellingen te ondersteunen.

5.3 Fonds voor energiekosten verminderende maatregelen

Tenslotte kan in een bepaalde situatie financiële ondersteuning helpend zijn. Te denken valt aan een financiële ondersteuning zoals die ook in de coronaperiode in het noodfonds Corona aanwezig was. Ook heeft Noordwijk een Noodfonds dat snel en effectief ingezet kan worden bij urgente situaties waarmee bewoners te maken krijgen. De situatie ten opzichte van Coronaperiode is echter totaal anders. Immers die maatregelen golden voor iedereen, zonder uitzondering en ongeacht de positie. De situatie van instellingen of ondernemers bij het risico op dit moment in het kader van energie armoede is een andere.

Voor maatschappelijke instellingen en verenigingen kunnen subsidie verhogende maatregelen uitkomst bieden door de subsidie te koppelen aan activiteiten. Dit wordt uitgewerkt. En we gaan na of er mogelijkheden zijn om via een hardheidsclausule te voorkomen dat er onaanvaardbare maatschappelijke situaties optreden indien organisatie of verenigingen wegvallen ten gevolge van energiearmoede. Wij gaan na of en in welke situaties dit ook toepasbaar is voor kleinere ondernemingen. Tegelijkertijd hebben we voor die groep te maken met Europese regels met betrekking tot ongeoorloofde staatssteun.

5.4 Budget ter ondersteuning van aanpak energiekosten

In de najaarsnota blijkt een bedrag van € 1,6 miljoen beschikbaar dat resteert uit de coronabudgetten. Het college wil in ieder geval het bedrag van € 1,0 miljoen dat reeds is teruggevloeid naar de reserve inzetten voor de ondersteuning aanpak energiekosten van maatschappelijke instellingen, verenigingen en ondernemers. Verder is de intentie van college om op een later tijdstip dit bedrag uit te breiden met € 0,6 miljoen als nodig blijkt. Zodra de uitwerking van de energie-aanpak bekend is, zal de raad separaat voorstel ontvangen waarin een krediet wordt aangevraagd en eventueel andere maatregelen worden voorgesteld.